

MOJA POKLICNA PRIHODNOST

Tema letošnjega šolskega parlamenta

Izsledki in zaključki dela zadnjih 2 let

Zadnja tri leta je tema šolskih parlamentov MOJA POKLICNA PRIHODNOST. Vsako leto so mladi na zasedanju v državnem parlamentu z glasovanjem izbirali temo za naslednje šolsko leto. Teme, ki so se zvrstile od osamosvojitve 1991, so prešle od popularnih do bolj življenjskih.

Poklicna prihodnost je kot tema potrjena že tretje leto. V vsakem primeru gre za aktualno temo vsakega devetošolca – če ne prej pa po informativnem dnevu. Takrat vsi devetošolci vedo, da gre zares in še tisti, ki jim uk in knjiga ne diši preveč, se po navadi učno bolj angažirajo. Osmošolcev ne gane toliko.

Vedenja in znanja o zaposlovanju so obširna in študijskega gradiva je za celo knjižnico. Vsekakor mnogo preveč za osnovnošolce, pa komaj dovolj za strokovnjake.

Seveda se na veliko govori, kako določeni poklici izginjajo in kako se s »tehnologizacijo« in digitalizacijo družbe pojavljajo novi. Ne vem, kako bi se počutili v koži devetošolca, če bi nam nekdo rekel: »Poklicna pot, ki si si jo izbral, ob koncu študija ne bo imela prihodnosti in perspektive.« Če je to res in če že govorimo, da je tako, potem moramo učence na bodoči poklic DRUGAČE pripraviti!

Ker je strašenja po medijih z našo prihodnostjo več kot dovolj, sem poizkusil najti tiste koristne vzvode in usmeritve, ki jih otroci lahko koristno uporabijo na nadaljnji poklicni poti. Po moje cilj šolanja ni končano šolanje, pač pa seže dlje: cilj šolanja je zaposljiv, zadovoljen, samostojen in odrasel član družbe. Torej: moto pri vodenju parlamenta v zadnjih 2 letih je bil: kakšen produkt vzgoje in izobraževanja gre dobro v »promet«. In kar iščemo, praviloma tudi najemo.

Nekaj lastnosti in spretnosti dobrega zaposlenega	
Malo bolj enostavno:	Malo bolj komplicirano:
1. Vodstvene spretnosti	1. Vedeti zakaj, pa tudi kaj
2. Organizacijske spretnosti	2. Profesionalnost vključno z vljudnostjo
3. Odlična pisna in ustna komunikacija	3. Iskrenost in integriteta
4. Inteligenca	4. Inovativnost
5. Aktivne veščine poslušanja	5. Sposobnosti reševanja problemov
6. Poštenost, ambicioznost in močna delovna etika	6. Ambicioznost
	7. Zanesljivost in odgovornost
	8. Reševanje konfliktov
	9. Pozitiven odnos
	10. Čustvena inteligenca
	11. Timsko delo
	12. Pripravljenost za učenje
	13. Ustvarjalnost
	14. Velikodušnost

vir1.: <https://www.getsmarter.com/blog/employee-development/the-top-skills-of-a-good-employee/>

vir2.: <https://benefitsbridge.unitedconcordia.com/the-top-6-qualities-of-a-good-employee/>

Ob poplavi informacij, ki jih dandanes doživljajo učenci zadnje triade, ko jim pametni telefon zapolni še tisti del časa, ko bi bili lahko »odklopljeni« in nedosegljivi, zvenijo ti izrazi kot žvenket izpraznjenih pločevink. **Ampak do istih lastnosti in vrlin pridemo, če otroke vprašamo: »Kakšen pa hočeš, da bi bil tvoj sošolec in kasneje sodelavec?«** Torej je »poslovna etika in fair play« na nek način že vgravirana v otroke.

Ob prebiranju gornjih lastnosti se bo marsikdo vprašal, kaj počnemo v šoli s tolikimi predmeti, če so lastnosti dobro zaposljlivega kadra to, kar je zgoraj navedeno. Žal se te lastnosti lahko pridobijo skozi delo in vzgojo in ne skozi učni načrt. In pri oblikovanju teh lastnosti je udeležen vsak sam kot posameznik, družina, družba in šola. Mogoče je na tem mestu popolnoma na mestu afriški pregovor, ki pravi: **Za dobro vzgojo otroka je potrebna cela vas (skupnost).** A vsaj v zadnji triadi bi morali te lastnosti bolj izpostaviti in ozavestiti.

Zaskrbljujoče je, da dandanes mnogi učenci namesto učenja na veliko ocenjujejo, KATERO ZNANJE JE „BREZ VEZE“ in „NI UPORABNO“! Žal mnogi po lastnem ključu kopico snovi obdelajo kampanjsko ali izpuščajo. SO ŠE DALEČ OD TEGA, DA BI LAHKO OCENILI, ČESA VSE NE BODO POTREBOVALI. Verjetno je edina varovalka v prid izzivom, ki jih prinašajo hitre spremembe na trgu dela ravno široko (a žal pogosto neutrjeno) splošno znanje širokega spektra. Več osnovna šola ne more narediti!

A v fazi zaposlovanja vlada še eno pogosto spregledano pravilo: tudi kader zaposlovalcev bi moral biti podvržen etičnim, moralnim in socialnim pravilom – a žal vedno (pogosto) NI. Stihija pehanja za materialnimi dobrinami in profitom »elite« nas je privedla v situacijo, v kakršni smo. Naj bo šola še tako dobra, družina še tako urejena, družba še tako izbrana, če oseba po končanem šolanju konča v okolju s skrhanimi odnosi, smo se žal lahko zanjo trudili zaman. (Pod izbrano družbo lahko štejem vsako razstavljanje in sestavljanje starega mopeda, skupen ribolov, kakršnokoli kvalitetno in kreativno druženje in pogovor in ne ponašanje s »prestiznimi« poznanstvi.)

Brošure in drugi pripomočki pri odločanju za nadaljnjo poklicno pot ponujajo kup napotkov glede zaposlovanja, kvizov, raziskovanja osebnosti, samopodobe in ne vem še česa. Mnoge poudarjajo, da je potrebno slediti željam, sanjam in sposobnostim, ki so nam bile položene v zibelko. Pa se vprašajmo, koliko krat otrok od 3. – 15. leta starosti zamenja interese in konjičke in koliko jih še bo do odraslosti? Tudi vzemimo pod drobnogled še inteligenco; »pamet« bi reki po starem. Ja, IQ je res položen v zibelko, modrost pa vselej prigarana. In spet se pojavi vprašanje: s kom bi rad preživel večino življenja, z nekom, ki ima visoko a nekultivirano inteligenco ali z modrecem. Z vsemi lastnostmi je tako: kar smo prinesli v zibelko, je potrebno še pustiti, da zraste, donegovati, kultivirati in socializirati.

Glede želja in odločitve za poklic otrokom delamo krivico. Redki že v prvi polovici najstništva vedo, kaj bi radi postali, kakšno pot je za doseg cilja potrebno prehoditi in koliko znoja je potrebno v to vložiti. Izkušnje kažejo, da marsikdo šele proti koncu srednje šole spoznava svoje prave potenciale, želje in močna področja. Hiter telesni in intelektualni razvoj v zadnji triadi devetletke zamenja čustveno in osebno zorenje. Vsekakor je kasnejša odločitev zrelejša in trajnejša. Zato bi morale srednje šole omogočati lažje prehajanje med programi, kot to omogočajo sedaj. Zato je vsako siljenje za čim hitrejše in čim bolj dokončno odločitev lahko past za marsikoga. Vsekakor je prav, da otrok pozna vsaj 3 močna področja in 3 poklice, ki bi ga veselili in je boljše, če do končne odločitve pride proti koncu srednje šole.

Medgeneracijski konflikt in osebno zorenje za moje pojme najboljšo opiše znani ameriški pisec Mark Twain: »Ko sem bil star 10 let, je bil moj oče najbolj pametna oseba, kar sem jih poznal. Pri 15. sem ugotovil, da moj oče nima pojma o ničemer več. Postal je neznosn! Pri 20. sem ugotovil, da se je moj oče v zadnjih letih močno popravil in postal mnogo znosnejši, kot je bil.« Vsa čast piscu, za slikovit

opis in očetu, da ni ubral še zelenega jabolka in ga odvrigel na smetišče zgodovine, pač pa je modro počakal, da je sin dozorel.

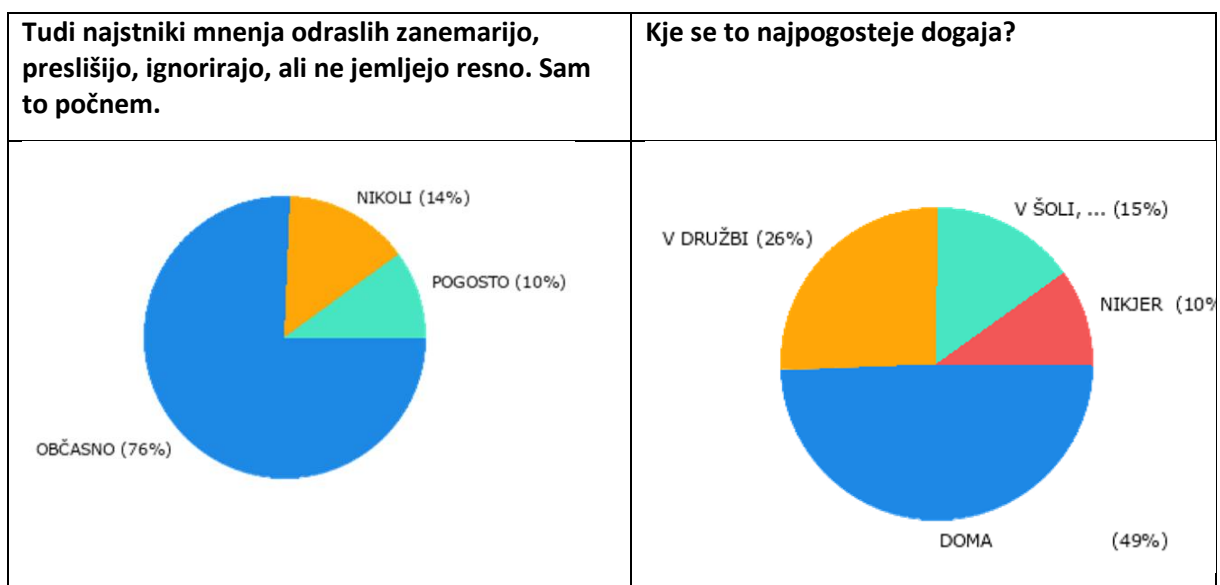
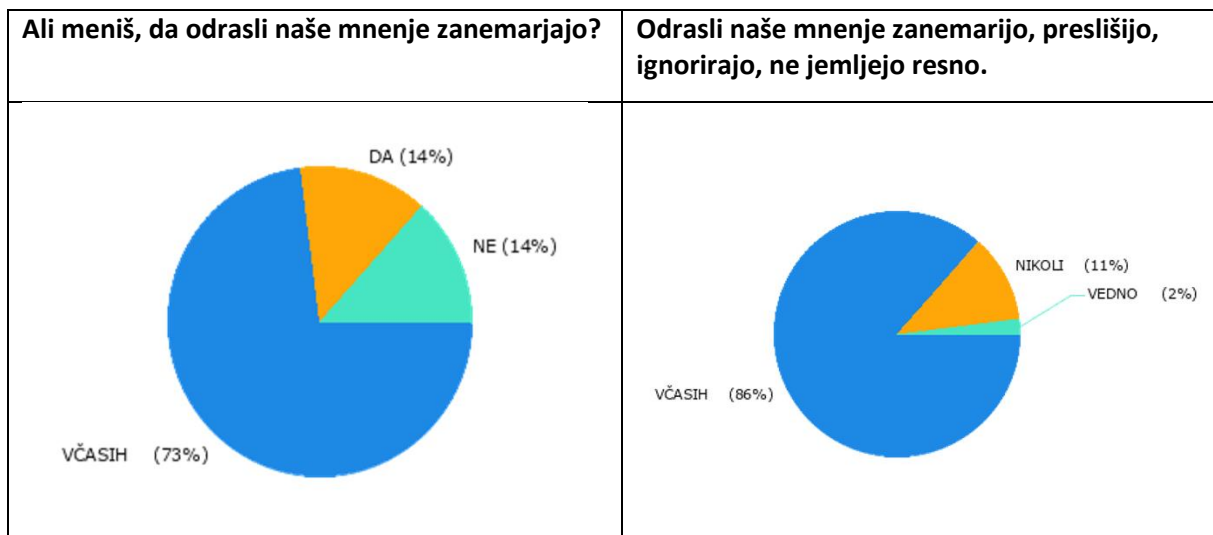
Anketa: Učenci o nadaljnem šolanju ...

O učencih odrasli mnogokrat sklepamo prehitro. Mnogi, ki zagovarjajo otrokov glas, pogosto bolj na podlagi lastnega sklepanja kot iz prakse vedo, kako otroci razmišljajo. V našem šolskem parlamentu, če imamo čas, izvedemo anonimno anketo, kar se izkaže za najbolj verodostojno iztočnico za nadaljnje delo. Obenem se izognemo prehitremu sklepanju.

Anketo, ki smo jo izvedli lani glede poklicne usmeritve v 7., 8. in 9. razredu je pokazala zanimive rezultate. Prvi del se je nanašal na odnose, ki jih gojimo odrasli do otrok in otroci do odraslih, drugi del pa na poklicno orientacijo (13 kratkih izbirnih vprašanj in eno opisno – 10 min reševanja).

Na parlamentu smo izsledke ankete obdelali in udeleženci parlamenta so bili nad nekaterimi rezultati presenečeni.

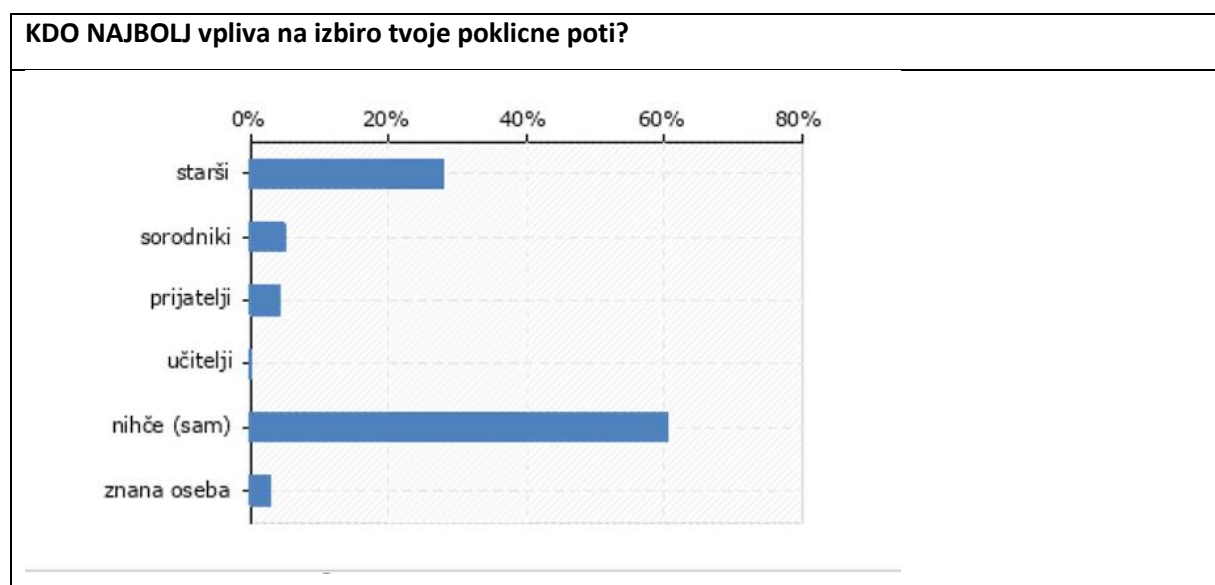
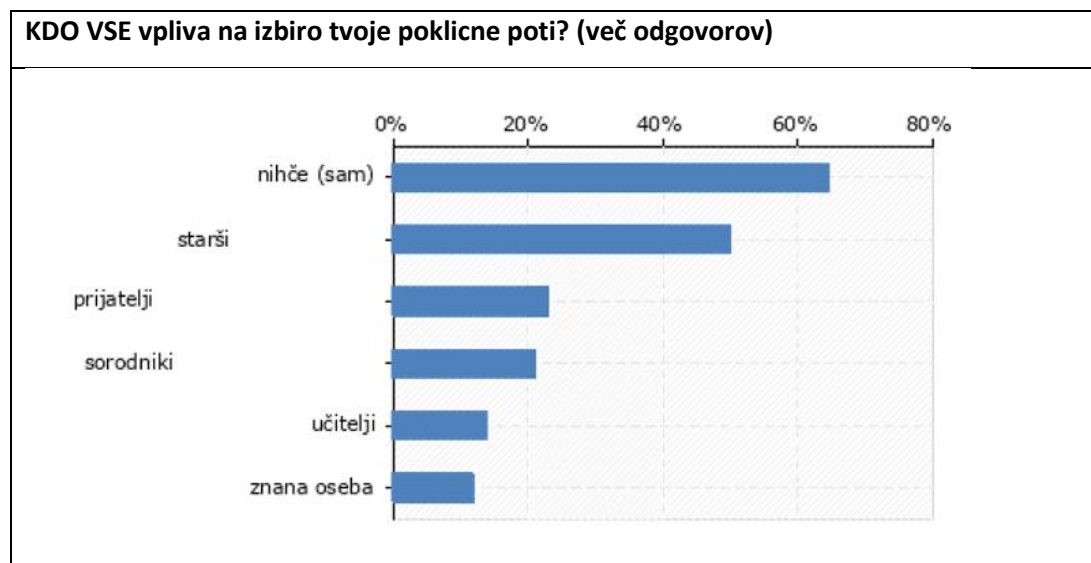
Najprej odnosi:

Namen ankete ni bil ugotavljati, kaj je prav, kaj narobe, ampak dobiti droben vpogled v medgeneracijski komunikacijski šum. Zakaj vse nastaja medgeneracijski šum? – tudi odgovor na to vprašanje tako kratka anketa ne omogoča. Verjetno vsaka stran krivi drugo – a tudi tega anketa ne razkriva. Pomeni, da komunikacija občasno ne steče, tudi ko bi učenec potreboval nasvet starejših. Obenem pa to mnogo krat jasno pomeni, da se odraščajoča oseba želi odločiti sama. A če otrok na poklicni poti v taki točki kaj potrebuje, je to predvsem ZAUPANJE odraslih, da se bo dobro in prav odločil.

V podporo tej trditvi si oglejte še spodnje 3 odgovore na anketna vprašanja o tem, kdo vse vpliva na njihovo poklicno izbiro in izbiro nadaljnega šolanja:

Odločitev za nadaljnje šolanje:

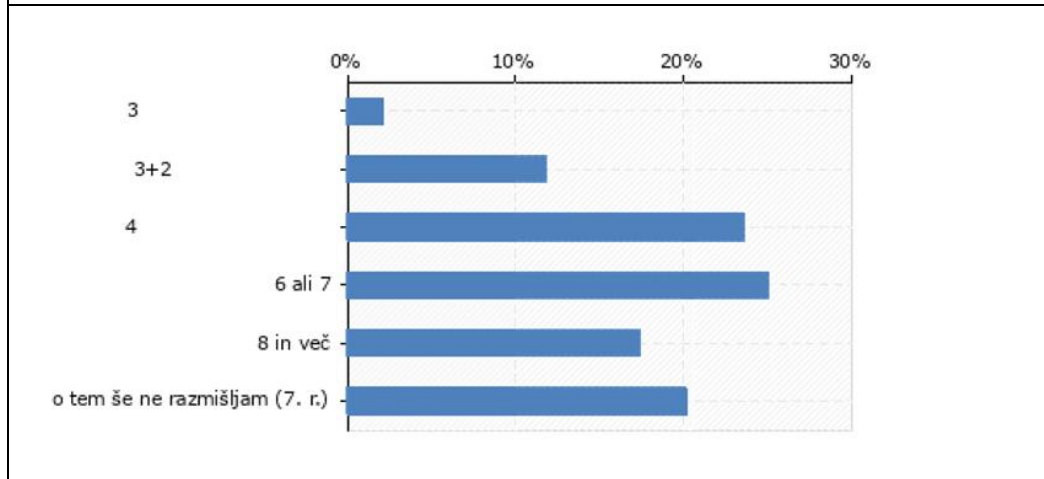

Vse kaže, da se učenec v ključnih trenutkih orientacije obrne na starše. Dobro je, da mnogi učenci premeljejo in pretehtajo izzive glede poklicne orientacije. Ampak po stopnji vpliva za vstop na poklicno pot imajo starši največji delež vpliva. Ta vplivnost veže nase tudi visoko odgovornost. Ni preprosta. Upajmo, da je staršem v pozitiven izziv!

Čeprav se šola trudi tudi za poklicno usmerjanje otrok, je predvsem servis znanja in vzgoje otroka v skupnosti (oddelku, razredu, šoli). Znanje pa je orodje, s katerim je mogoče početi nič, nekaj, mnogo ali ogromno. Izkoristite in usmerite se v zadnji dve opciji. In naj gre v dobro.

Kaj pa ambicije?

Koliko časa si se pripravljani šolati po končani osnovni šoli (oceni, kaj naj bi bila tvoja končna izobrazba) (7. r. lahko izbere zadnjo opcijo) ?

Ambicije so na nivoju! Jih je za izkoristiti. Dobro je, če učenec poleg sposobnosti, potrebne za dosego nekega cilja ve tudi za dolžino in težavnost poti, na katero se podaja. Spet in spet se ob vseh preprekah in pasteh na poti odraščanja in osamosvajanja pojavlja vprašanje: Kaj pa, če ne uspe?

Mora uspeti. Zato pa je dobro imeti v štartu več variant in delno izoblikovanih in aktivno gojenih veščin; kajti le tako ob prvem neuspehu ne bo pristal v brezizhodnem položaju.

Slovenci imamo poleg dobrih lastnosti vsaj eno slabo vezano na poklice in zaposlovanje: Prvi neuspeh je lahko že usoden. Če k temu dodamo še koktajl privoščljivosti in nevoščljivosti, ki je žal pri nas kar prepegost pojav, je mladini družbena past postavljena. Vsaj na tem področju bi bilo prav, da povzamemo vsaj eno do vrlin, ki jo nekateri drugi narodi gojijo: »Poizkusi toliko krat, dokler ti ne uspe!« Pri dvomilijonskem narodu bi moral šteti vsak posameznik.

ekipa parlamentarcev OŠ prejšnjih dveh let in

mentor Peter Valič